

OLIMPIADA LINGWISTYKI MATEMATYCZNEJ 2022/23 – zawody III etapu (eliminacje finałowe)

Na rozwiązanie wszystkich zadań przeznaczone jest 210 minut.

Rozwiązanie każdego zadania należy napisać na osobnej kartce, podpisując ją imieniem i nazwiskiem drukowanymi literami oraz wyraźnie opatrując numerem zadania.

Zad. 1. Oto kilkanaście wyrażen w języku maja*.

1) a k'àaba'e'xo'b	8) u yíichamen u láak' a kiike'x
2) u pàale'xo'b	9) u mamaho'no'b a pàale'xo'b
3) u k'àaba'o'b in láak'o'b	10) k láak'ech
4) u kiiko'b u yatan	11) a kiiko'n
5) u yíits'ino'b k láak'o'b	12) u mamahecho'b
6) u pàalo'n u suku'n a tatach	13) u k'àaba'o'b u tatach k atan
7) u kiike'x in wíicham	14) in suku'ne'x

1.1 (13 pkt) Dopasuj liczby do liter, którymi oznaczono ich tłumaczenia.

A. jestem mężem przyjaciółki waszej starszej siostry	H. jesteśmy matkami waszych dzieci
B. jesteś ich matką	I. jesteśmy twoimi starszymi siostrami
C. jesteś naszym przyjacielem	J. one są starszymi siostrami jego żony
D. jesteście ich dziećmi	K. oni są młodszymi braćmi naszych przyjaciół
E. jesteście moimi starszymi braćmi	L. to są imiona moich przyjaciół
F. jesteście starszymi siostrami mojego męża	Ł. to są imiona ojca naszej żony
G. jesteśmy dziećmi starszego brata twojego ojca	M. to są wasze imiona

1.2 (9 pkt) Zapisz po polsku. 15) u yatanen u láak' a suku'n 16) u k'àaba'o'b u pàalo'b a kiik

1.3 (8 pkt) Zapisz w języku maja, wyjaśniając znaczenie użytych elementów konstrukcji.

- X) jesteście naszymi młodszymi braćmi Y) jesteś jego ojcem

* z rodziny majańskiej, używany przez ok. 800 tys. mieszkańców Ameryki Środkowej, głównie Meksyku, gdzie jest jednym z 69 języków narodowych. Majańska rodzina językowa jest jedną ze stu rdzennych rodzin językowych Ameryki, do których należy łącznie ok. 1000 wciąż używanych języków (co stanowi mniej niż połowę języków używanych tam przed rozpoczęciem europejskiej kolonizacji).

Zad. 2. Oto wyrażenia w języku takana*.

1) badhi beta	15) etse rara
2) badhi sukuta beta	16) etua beji
3) bechu djewena	17) etua djewena
4) bechu etse	18) id'eti kuinana
5) beta bume	19) id'eti manu
6) beta puji	20) kimisha tunka
7) dheja janana	21) kis'a kuinana me
8) dheja manuameji	22) piba betaji
9) dhumi ete	23) piba puji
10) dhumi tajai	24) piba tadhadha
11) ekene epuu	25) rara bia
12) ekene etse	26) sukuta kimisha
13) ete beji	27) tunka puji
14) ete kinaji	28) waripa ete
	29) waripa janana

2.1 (14 pkt) Wiedząc, że elementy „puji”, „dheja” i „kinaji” mają podobne znaczenie, dopasuj numer wyrażenia takana do litery, którą oznaczono jego tłumaczenie.

A. chłopiec	H. mleczaki (zęby mleczne)	O. rodzaj osy, która robi dziury w ziemi
A. drugi (przy liczeniu ludzi)	I. morderca	Ó. sierpień
B. dwulicowy	J. myśliciel	P. stać się pierwszym
C. dziesiąty (przy liczeniu ludzi)	K. niezdecydowany	R. toaleta
Ć. dziewięć	L. powieka	S. trzydzieści
D. gospodarz	Ł. próchnica	Ś. upartość
E. kurczak	M. rodzaj chrząszcza, który do odżywiania się i rozmnażania wykorzystuje odchody zwierzęce	T. wschód słońca
Ę. kurnik	N. rodzaj dachu	U. wyjawić coś
F. luty	Ń. rodzaj małpy o czarnym ubarwieniu	W. zaćmienie
G. małpie (zniszczone) zęby		Y. źrenica

2.2 (12 pkt) Przetłumacz na polski.

- I. puji / dheja / kinaji
II. ete

- III. rara
IV. badhi sukuta kimisha

2.3 (9 pkt) Przetłumacz na język takana: myśl, sześć, twardy.

* z rodziny takana, jeden z 37 języków urzędowych Boliwii, używany przez ok. tysiąc z kilku tysięcy przedstawicieli ludu Takana.

Zad. 3. Oto kilkanaście zdań
po kazasku* wraz z ich tłumaczeniami.

Qoylarımdı soqpadıñız.

Pan nie uderzył moich baranów.

Suwıñızdı işemin.

Wypiję pańską wodę.

Ul almanı žedi.

Chłopiec zjadł jabłko.

Üyrekti izdeysiz.

Pan poszuka kaczkę.

Laqtar alımanı tistemedi.

Koźłeta nie ugryzły mojego jabłka.

Küyewiñ därergerlerge šiyeni satadı.

Twój mąż sprzeda lekarzom wiśnię.

Suwdı işpedim.

Nie wypilem wody.

Bayımdı tabasıñ.

Znajdziesz mój sad.

Atañdı soyamın.

Uderzę twojego dziadka.

Qoy qızdı tistedi.

Baran ugryzł dziewczynkę.

Äžeñizdi taptım.

Znalazłem pańską babcie.

Atqa qaradıñız.

Pan popatrzył na konia.

Qalamdı buzbaysıñ.

Nie zepsujesz długopisu.

Äžem uldarya attardı sattı.

Moja babcia sprzedała chłopcom konie.

Layıñız qızıya qaradı.

Pańskie koźłę popatrzyło na dziewczynkę.

3.1 (9 pkt) Przetłumacz na język polski:

a) Qız üyrekterdi soqtı.

b) Almalarya qaradıñ.

c) Därergerdi izdemeysıñ.

3.2 (15 pkt) Przetłumacz na kazaski:

x) Pan nie popatry na koźłę.

y) Pański lekarz poszukał sadu.

z) Nie znajdę twojej kaczkę.

3.3 (11 pkt) W różnych językach elementy budujące słowa mogą występować w różnych formach, zależnych od brzmienia elementów sąsiednich. Na przykład postać końcówek liczby mnogiej w słowach typu "szczęki" i "stopy" jest uwarunkowana końcową spółgłoską tematu.

Uzasadnij formy wszystkich przyrostków użytych w zdaniu *Küyewiñ därergerlerge šiyeni satadı*.

(Nie trzeba podawać znaczeń żadnych elementów ani pisać o rdzeniach słów czy budowie zdania).

* (dopuszczalna pisownia: kazachski) – z rodziny języków tureckich (turkijskich), spokrewniony z kirgiskim i tatarskim, używany głównie przez ok. 10 z 12-13 mln Kazachów stanowiących ok. 70% mieszkańców Kazachstanu, zapisywany pismem arabskim, cyrylicą i wielokrotnie zmienianym alfabetem łacińskim; w zadaniu użyto jednej z kilku stosowanych transliteracji, w której:

ä oznacza dźwięk pomiędzy polskimi e i a,

ı – dźwięk pomiędzy polskimi y i a,

ü – samogłoskę podobną do niemieckiego „ü” lub francuskiego „u” (język nieco niżej niż przy polskim i, wargi zaokrąglone),

y – polskie j,

w – dźwięk podobny do angielskiego „w”, czyli współczesnego polskiego ł,

š, ž – spółgłoski bliskie polskim sz i ż,

q – spółgłoskę podobną do k, ale uwularną (języczkową), tzn. wymawianą przez uniesienie tylnej części języka do wyrastającego z tyłu podniebienia języzka (pierwszy dźwięk w kazaskim brzmieniu słowa „Kazach” [qazaq]),

γ – spółgłoskę podobną do dźwięcznego polskiego „ch” (wymawianego np. w słowach „klechda” czy „Bohdan”), ale uwularną,

η – „n tylnojęzykowe”, jak w angielskim „sing” lub polskim „bank”.